

Olga Besio over opvoeden en tango

‘Zij die een mama nodig hebben in de tango, mogen me adopteren’

Tango voor kinderen is in de mode in Buenos Aires. Olga Besio geeft al vele jaren tangoles aan kinderen, waaronder haar eigen kroost. Zoon en dochter Federico en Ariadna Naveira maken inmiddels wereldwijd furore. De lessen van Olga zijn ook bij minder jeugdige dansers razend populair. Ze is vooral in Buenos Aires bekend als een van de beste onderwijzers in de tango. Maar is tango wel kinderspel?

DOOR FLOOR VAN ALPHEN
FOTO MARIELISE GOULÈNE

Ik lees ergens dat showdanseres Mora Godoy les geeft aan de kleintjes en krijg er een ongemakkelijk gevoel bij. Net als bij die video op Youtube van Estrella die danst met haar papa. Het riekt naar kinderarbeid of naar premature blootstelling aan een volwassen en verdorven wereld. Aan de andere kant wordt er, met name in Nederland, bij de ontwikkeling van een kind vaak te eenzijdig de nadruk gelegd op cognitieve vaardigheden. Maar niet ieder kind is een mini-wetenschapper; dansen, contact, beweging en ontwikkeling van een lichamelijke intelligentie zijn net zo belangrijk. Ik leg het voor aan de Argentijnse tangomama Olga Besio.

Modeverschijnsel

Veelbetekenend rolt ze met haar ogen als ik vraag wat ze van de modeverschijnselen vindt. ‘Wat wil je dat ik zeg’, verzucht ze. ‘Van de leraren die les geven aan kinderen zijn er maar twee die zelf ook kinderen hebben. Ik ben eens gaan kijken hoe collega’s het aanpakken, en het was verschrikkelijk. Ik wist niet wat ik met mezelf aanmoest. Er worden bij het lesgeven in het algemeen onvergeeflijke fouten gemaakt. Het is moeilijk om een goed voorbeeld te zijn. Daarvoor moet het doceren als vak serieus genomen worden. Kunnen dansen garandeert niet dat je goed docent bent. De meerderheid van de *tango maestros* kan geen lesgeven.

Generaties dansers leren dus slecht dansen, of erger, ze beschadigen hun lichaam.

Leerlingen ongefundeerd figuren laten repeteren, ze mechanisch en vanuit een esthetisch beeld laten dansen, dat is niet wat tango wil uitdrukken. De tango is niet statisch, maar altijd in ontwikkeling, zoals de leerling. Het is de taak voor de docent leerlingen te begeleiden in hun natuurlijke ontwikkeling en te behoeden voor het accumuleren van fouten. Goed lesgeven wil niet zeggen je schikken naar de wil van de leerling, maar oog hebben voor wie hij of zij is. Een tangodocent moet zowel veel afweten van tango en van dans – je geeft immers *dansles* – als van de taak van een docent. En in het geval van kindertango moet je veel weten van kinderen en hun mentale en fysieke ontwikkeling. Het is fundamenteel te zien hoe ieder kind zijn etappes aflegt en het adequate moment te kiezen om het iets te leren.’

Verkeerd imago

Besio is het erme eens dat het stereotype beeld van tango -de bordeelscènes, de messentrekkers enzovoort- niet zo kindvriendelijk is. Het gaat hier echter om een beeld dat versterkt is om er geld mee te kunnen verdienen. Niet alleen het imago maar ook de zogenaamde codes van de tango hebben helemaal niet zoveel met de dans zelf te maken. ‘Het is gelogen dat de cabeceo iets mysterieus is, het bestond al in een minder artificiële vorm dan tegenwoordig. Ik danste als klein meisje al. Ik heb het al dansend geleerd, nooit een les genomen. In die tijd waren er plekken waar men de hoofdknik gebruikte en op andere plekken werd toestemming gevraagd om te dansen. Er bestonden allerlei andere manieren waarop men elkaar ten dans vroeg, maar

Federico en Ariadna, de kinderen van Olga Besio en Gustavo Naveira. Foto: Olga Besio

Federico en Ariadna bij de opnamen van de film 'Tango' van Carlos Saura, 1997. Foto: Olga Besio

die waren minder economisch lucratief dan de *cabeceo*. De vrienden van mijn vader vroegen me ten dans door mijn vader om toestemming te vragen.'

Achter de hardnekkige beeldvorming schuilt een dans die volkomen natuurlijk is. Besio: 'Waarom zou een kind niet mogen dansen? Wel moet het de keuze

van het kind zelf zijn, onafhankelijk van de ouders. En het is heel belangrijk dat het kind begrijpt dat het niet aan het keurslijf of stereotype hoeft te voldoen, maar zichzelf mag zijn, op zijn eigen manier in zijn eigen tijd. Je wilt ze beschermen, maar met *blijf van mijn kind* heb je meer recht van spreken dan met *blijf van mijn leerling*.'

Les aan eigen kinderen

Kinderen die tangodansen is tot daar aan toe, maar dansles geven aan je eigen kinderen? 'Ik had veel verschillend werk als docent gedaan, op scholen en kinderspeelzalen van tekenles tot tango, toen mijn eigen kinderen wilden gaan dansen. Hij was vier en zij drie jaar. Het was een totaal andere ervaring, want hier speelde het moederinstinct mee. Ik wilde ze behoeden voor de schade die de dans kan aanrichten. Maar het kwam vanuit henzelf. Als ouder moet je dat serieus nemen. Ze hebben hun hele leven nog om van mening te veranderen. Federico en Ariadna speelden altijd al lief samen en dansen was onderdeel van hun spel. Spelen, dansen, contact maken, samen bewegen en naar muziek luisteren gaat kinderen volkomen natuurlijk af. Je hoeft ze vrijwel niets te leren. Ze begonnen te lopen met de muziek, ze vonden bewegingen uit, en op een dag besloten ze dat ze klassiek ballet wilden doen. Ik vond het goed, maar heb ze altijd proberen duidelijk te maken dat ballet niet gaat om het stereotype beeld. De origine van klassiek ballet is net zo natuurlijk als van volksdans, maar ontwikkelde zich in de richting het artificiële, de virtuositeit. In die zin is er overeenkomst met de tango. Met de jaren leerden ze steeds meer en begrepen steeds beter het waarom van de beweging. Ik ben bij elk optreden van ze geweest, het is wel jammer dat ik er niet bij kan zijn als ze op toer zijn.'

'Spelen, dansen, contact maken, samen bewegen en naar muziek luisteren gaat kinderen volkomen natuurlijk af'

Niet voor kinderen bestemd

Tangoteksten liegen er niet om. Ik vraag me af of deze melancholische bespiegelingen wel geschikt voor kinderen. Besio heeft hier een duidelijke mening over: 'De melancholie van de tango zit in de tekst, maar als iemand danst komt het gevoel ergens anders vandaan, uit het plezier te bewegen. In de les kies ik muziek uit die past bij de moeilijkheidsgraad die ik wil neerzetten. De muziek is pedagogisch materiaal. Dat is een andere manier van muziek gebruiken dan op de milonga.'

En hoe zien deze lessen er verder uit? Besio: 'Les met kinderen is altijd anders. Ze staan voor alles open. Er zijn veel dingen mogelijk, maar er heerst wel pedagogische orde. Ik zoek met ze naar de essentie van de dans: het contact en de improvisatie, niet het dwangmatige. Ik leer ze geen passen, maar vorm hun creativiteit, de passen verschijnen vanzelf. Ze leren omhelzen. Ze leren te begrijpen hoe het lichaam van de ander werkt. Ze leren wat de mogelijkheden zijn. We spelen, acteren, wisselen van rol en leren hoe je al dansend gelukkig kan zijn. Vaak zijn de ouders erbij. Ik geef ze altijd de keuze, maar ze mogen niet interfereren of lastig

vallen. Ze moeten moedig genoeg zijn om het te laten gebeuren en niets te doen.'

Kleine meisjes op hoge hakken

Alle docenten en professionals die met kinderen werken zijn het erover eens: niet de kinderen veroorzaken problemen, maar de ouders. Besio: 'Ik heb niet zo vaak problemen met ouders. Wel een keer toen er een klein meisje naar de les kwam opgedirkt als een prostituee, met hoge hakken en make-up, alsof dat 'tango' was. Veel moeders willen hun dochters hakken aantrekken. Ik vind het schandalig kleine meisjes op hoge hakken te laten dansen. Sowieso hebben veel dames problemen met hun voeten; ze stappen verkeerd want ze hebben nooit goed geleerd om hakken te lopen. Je kan niet zomaar een paar schoenen aantrekken om te dansen. Om de voeten niet al vroeg te beschadigen, zijn goede platte dansschoenen die de voet trainen van fundamenteel belang. Ook bij klassiek ballet worden de voeten jarenlang getraind en pas in de adolescentie is een meisje klaar voor spitzes. Ik moest mijn dochter echt in de gaten houden. Het kostte me veel moeite ervoor te zorgen dat ze haar voeten beschermde. Voor hoge hakken geldt hetzelfde als voor spitzes,

ook al is dat voor velen moeilijker te begrijpen. Het lichaam, de spieren, moeten genoeg ontwikkeld zijn om ermee te beginnen, en dat is pas op latere leeftijd. Het zijn altijd de moeders, niet de meisjes zelf, die niet willen zien dat het goede moment voor dansen op hakken nog niet is aangebroken.'

In Nederland dansen kinderen ballet, flamenco, hiphop, maar geen tango. Dat heeft te maken met het imago, vertekend door tango voor export en ballroom. In Buenos Aires, waar het er van nature bij hoort en waar de cultuur van tango als populaire sociale dans is doordrongen, is er meer succes. Toch is kindertango er vooral voor grote kinderen. Besio: 'Een aantal jaar geleden was ik met Federico en Ariadna op Tangomagia in Amsterdam en daar namen maar heel weinig kinderen les. In Buenos Aires zijn velen die als kind bij mij begonnen, inmiddels groot. De leeftijd waarop men kindertango les nam, werd steeds hoger. De zaterdagles die oorspronkelijk voor kinderen was, zit inmiddels vol met volwassenen. Ze vermaken zich meer en leren beter, ze spelen met de muziek en de fantasie en doen zelfs de theateroefeningen.'

Leren van kinderen

Volgens Besio kunnen volwassenen nog heel wat opsteken van kinderen, als het om tango gaat. 'Ze kunnen leren de basis te vinden en deze op waarde te schatten; ervaren hoe het is samen met een ander te zijn zonder zich een gestereotypeerde houding aan te meten. Ze kunnen leren spelen met de muziek zonder te hoeven tellen. Ze kunnen bewegingsmogelijkheden onder de knie krijgen, die de partner niet in ongemakkelijke houdingen dwingt. Ze kunnen leren natuurlijk en authentiek te zijn.' ■

Flamante

Wij zijn gespecialiseerd in:

- Handgemaakte Tango, flamenco en salsa schoenen
- Ruime sortering
- Diverse accessoires

Openingstijden:
di. t/m za 11.00 - 18.00 uur

Schoenen die je
laten dansen

Singel 180, 1015 AJ Amsterdam
tel: 020 422 39 50 / fax: 020 683 33 54